

394L0080

31.12.94

EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLINEN LEHTI

N:o L 368/38

NEUVOSTON DIREKTIIVI 94/80/EY,

annettu 19 päivänä joulukuuta 1994,

niiden unionin kansalaisten kunnallista äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotka asuvat jäsenvaltiossa, jonka kansalaisia he eivät ole

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 8 b artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

sopimus Euroopan unionista muodostaa uuden vaiheen prosessissa, jossa Euroopan kansat yhdistyvät jatkuvasti yhä läheisemmäksi liitoksi; unionin tehtävänä on erityisesti järjestää johdonmukaisesti ja yhteisvastuullisesti jäsenvaltioiden kansojen väliset suhteet; yksi sen perustavoitteista on kehittää jäsenvaltioidensa kansalaisten oikeuksien ja etujen suojaa ottamalla käyttöön unionin kansalaisuus,

tätä tarkoitusta varten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen II osastossa olevissa määräyksissä otetaan käyttöön kaikille jäsenvaltioiden kansalaisille kuuluva unionin kansalaisuus, jonka perusteella he saavat joukon oikeuksia,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 8 b artiklan 1 kohdassa määrätty kunnallinen äänioikeus ja vaalikelpoisuus asuinvaltiossa on jäsenvaltion omien kansalaisten ja muiden tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteen sovellus ja johdonmukainen seuraus perustamissopimuksen 8 a artiklassa vahvistetusta vapaata liikkumista ja oleskelua koskevasta oikeudesta,

perustamissopimuksen 8 b artiklan 1 kohdan soveltaminen ei edellytä jäsenvaltioiden vaalijärjestelmien täydellistä yhdenmukaistamista; siinä pyritään ennen kaikkea poistamaan kansallisuutta koskeva vaatimus, joka tällä hetkellä on useimmissa jäsenvaltioissa äänioikeuden käyttämisen ja vaalikelpoisuuden toteuttamisen edellytyksenä; lisäksi perustamissopimuksen 3 b artiklan kolmannessa kohdassa määrätyn suhteellisuusperiaatteen huomioon ottaen yhteisön tätä asiaa koskevassa lainsäädännössä ei saada ylittää

⁽¹⁾ EYVL N:o C 323, 21.11.1994

⁽²⁾ Lausunto on annettu 14 päivänä syyskuuta 1994 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä)

⁽³⁾ Lausunto on annettu 28 päivänä syyskuuta 1994 (sitä ei ole vielä julkaistu virallisessa lehdessä)

sitä, mikä on tarpeen perustamissopimuksen 8 b artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi,

perustamissopimuksen 8 b artiklan 1 kohdan tavoitteena on, että kaikki unionin kansalaiset voisivat käyttää äänioikeuttaan ja toteuttaa vaalikelpoisuutensa kunnallisvaaleissa samoin edellytyksin riippumatta siitä, ovatko he asuinvaltion kansalaisia vai ei; tämän vuoksi muille kuin asuinvaltion kansalaisille asetettavien erityisesti asumisen kestoa ja asumisen todistamista koskevien vaatimusten on oltava samat kuin mitä kyseisen jäsenvaltion omilta kansalaisilta tarvittaessa vaaditaan; muille kuin asuinvaltion kansalaisille ei saa asettaa erityisvaatimuksia, jollei asuinvaltion omien kansalaisten ja muiden erilainen kohtelu ole poikkeuksellisesti perusteltavissa viimeksi mainituille ominaisilla olosuhteilla, jotka erottavat heidät ensiksi mainituista,

perustamissopimuksen 8 b artiklan 1 kohdassa määrätään oikeudesta käyttää äänioikeutta ja toteuttaa vaalikelpoisuus asuinvaltion kunnallisvaaleissa korvaamatta sillä kuitenkaan äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalainen unionin kansalainen on; on tärkeää kunnioittaa unionin kansalaisten vapautta osallistua tai olla osallistumatta asuinvaltion kunnallisvaaleihin; on siis aiheellista antaa heille mahdollisuus ilmaista halukkuutensa käyttää äänioikeuttaan kyseisessä valtiossa; jäsenvaltioissa, joissa ei ole äänestysvelvollisuutta, heidän vaaliluetteloihin merkitsemisensä voidaan sallia tapahtuvaksi viran puolesta,

jäsenvaltioiden paikallishallinto kuvastaa erilaisia poliittisia ja oikeudellisia perinteitä, ja sille on luonteenomaista rakenteiden moninaisuus; kunnallisvaalien käsite ei merkitse samaa kaikissa jäsenvaltioissa; tämän vuoksi olisi täsmennettävä tämän direktiivin kohde määrittelemällä ilmaisu 'kunnallisvaalit'; nämä vaalit tarkoittavat yleisiä ja välittömiä vaaleja paikallishallinnon perusyksikköjen ja niiden alayksikköjen tasolla; tämä ilmaisu kattaa sekä kunnallisten edustajistojen että kunnan toimeenpanevan elimen jäsenten yleiset ja välittömät vaalit,

vaalikelpoisuuden menettäminen voi johtua joko asuinvaltion tai kotivaltion viranomaisten yksittäisestä päätöksestä; vaaleilla täytettävän kunnallisen luottamustoimen poliittisen merkityksen vuoksi jäsenvaltioiden olisi voitava toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen välttämiseksi, että henkilö, joka on kotivaltiossaan menettänyt vaalikelpoisuuden, saisi takaisin tämän oikeuden ainoastaan, koska asuu toisessa jäsenvaltiossa; tämä muille kuin asuinvaltion kansalaisille ominainen ongelma antaa jäsenvaltioille, jotka katsovat sen olevan tarpeen, mahdollisuuden soveltaa heihin paitsi asuinvaltion säännöksiä vaalikelpoisuuden menet-

tämisestä myös kotivaltion asiaa koskevaa lainsäädäntöä; suhteellisuusperiaate huomioon ottaen riittää, jos äänioikeuteen sovelletaan ainoastaan asuinvaltion säännöksiä äänioikeuden menettämisestä,

paikallishallinnon perusyksikköjen toimeenpanevan elimen valtuuksiin voi sisältyä osallistuminen julkisen vallan käyttöön ja yleisten etujen suojele; tämän vuoksi jäsenvaltioiden olisi voitava varata nämä toimet omille kansalaisilleen; jäsenvaltioiden olisi lisäksi voitava tätä tarkoitusta varten toteuttaa tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä, joilla ei kuitenkaan voitaisi rajoittaa enempää kuin on tarpeen tämän tavoitteen toteutumiseksi muiden jäsenvaltioiden kansalaisten mahdollisuutta tulla valituksi,

vaaleilla valitun kunnallisen luottamushenkilön oikeus osallistua lakiasäättävän elimen vaaleihin olisi lisäksi voitava varata kyseisen maan kansalaisille,

jos jäsenvaltioiden lainsäädännössä säädetään vaaleilla täytettävän kunnallisen luottamustoimen ja muiden tehtävien yhteensopimattomuudesta, jäsenvaltioiden olisi voitava ulottaa tämä yhteensopimattomuus koskemaan myös muissa jäsenvaltioissa harjoitettuja vastaavia tehtäviä,

kaikki poikkeukset tässä direktiivissä annettuihin yleisiin sääntöihin on perustamissopimuksen 8 b artiklan 1 kohdan mukaisesti voitava perustella jäsenvaltiolle erityisillä ongelmilla, ja kaikki poikkeussäännökset on poikkeusluonteensa vuoksi otettava uudelleen tarkasteltaviksi,

tällaisia erityisongelmia voi esiintyä erityisesti jäsenvaltiossa, jossa kyseisen valtion kansalaisuutta vailla olevien maassa asuvien äänestysikäisten unionin kansalaisten osuus on merkittävästi keskiarvoa suurempi; jos tällaisten unionin kansalaisten osuus on 20 prosenttia koko äänestäjäkunnasta, asumisen kestoon perustuvat poikkeussäännökset ovat aiheellisia,

unionin kansalaisuuden tarkoitus on sopeuttaa unionin kansalaiset paremmin vastaanottajamaahansa, ja tässä suhteessa on perustamissopimuksen laatijoiden pyrkimysten mukaista välttää jonkin valtion kansalaisten ja muiden siellä asuvien ehdokaslistojen välistä vastakkainasettelua,

tämä vastakkainasettelun vaara koskee erityisesti jäsenvaltiota, jossa kyseisen valtion kansalaisuutta vailla olevien maassa asuvien äänestysikäisten unionin kansalaisten osuus on suurempi kuin 20 prosenttia kaikista maassa asuvista äänestysikäisistä unionin kansalaisista; tämän vuoksi kyseisen jäsenvaltion olisi voitava antaa erityisiä säännöksiä ehdokaslistojen kokoonpanosta noudattaen perustamissopimuksen 8 b artiklaa,

olisi otettava huomioon, että eräissä jäsenvaltioissa niissä asuvilla muiden jäsenvaltioiden kansalaisilla on äänioikeus maan kansanedustuslaitoksen vaaleissa, ja tämän vuoksi tässä direktiivissä säädetyistä muodollisuuksista voidaan joustaa,

Belgian kuningaskunnalle ovat luonteenomaisia erityispiirteet ja tasapainotekijät, jotka johtuvat siitä, että sen perustuslain 1 - 4 artiklassa säädetään kolmesta virallisesta kielestä sekä maan jakamisesta alueisiin ja yhdyskuntiin; tämän vuoksi tämän direktiivin soveltamisella kokonaisuudessaan tietyissä kunnissa voisi olla vaikutuksia,

joiden johdosta on tarpeen määrätä mahdollisuudesta poiketa tämän direktiivin säännöksistä näiden erityispiirteiden ja tasapainotekijöiden huomioon ottamiseksi, ja

komissio arvioi tämän direktiivin soveltamista lainsäädännössä ja tosiasiallisesti, mukaan lukien tämän direktiivin voimaantulon jälkeen äänestäjäkunnassa tapahtuneet muutokset; komissio antaa tätä tarkoitusta varten Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Yleistä

1 artikla

1 Tällä direktiivillä vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaan jäsenvaltiossa asuvat unionin kansalaiset, jotka eivät ole tämän jäsenvaltion kansalaisia, voivat käyttää äänioikeuttaan ja toteuttaa vaalikelpoisuutensa tämän maan kunnallisvaaleissa.

2 Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta jäsenvaltioissa voimassa oleviin säännöksiin, joilla äänioikeus ja vaalikelpoisuus on myönnetty joko omille valtakunnan alueen ulkopuolella asuville kansalaisille tai maassa asuville kolmansien maiden kansalaisille.

2 artikla

1 Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'paikallishallinnon perusyksiköllä' liitteessä mainittuja hallinnollisia yksiköitä, joilla jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti on yleisillä ja välittömillä vaaleilla valittavia toimielimiä ja jotka ovat toimivaltaisia hoitamaan omalla vastuullaan tiettyjä paikallisia asioita poliittisen ja hallinnollisen järjestelmän perustasolla;
- b) 'kunnallisvaaleilla' yleisiä ja välittömiä vaaleja, joiden tarkoituksena on valita edustajiston jäsenet ja tarvittaessa, jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, paikallishallinnon perusyksikön toimeenpanevan elimen puheenjohtaja ja jäsenet;
- c) 'asuinvaltiolla' jäsenvaltiota, jossa unionin kansalainen asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole;
- d) 'kotivaltiolla' jäsenvaltiota, jonka kansalainen unionin kansalainen on;
- e) 'vaaliluettelolla' toimivaltaisen viranomaisen asuinvaltion vaalilainsäädännön mukaisesti vahvistamaa ja ajan tasalle saattamaa kaikkien niiden äänioikeutettujen henkilöiden virallista luetteloa, joilla on äänioikeus tietyssä paikallishallinnon perusyksikössä tai jossakin sen

alayksiköistä, tai väestötietojärjestelmää, jos siinä on maininta äänioikeudesta;

- f) 'määräpäivällä' päivää tai päiviä, joina unionin kansalaisten on täytettävä asuinvaltion oikeuden mukaiset äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden edellytykset;
- g) 'määrämuotoisella vakuutuksella' asianomaisen esittämää asiakirjaa, jossa olevista virheellisyyksistä voidaan rangaista voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2 Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle, jos kansallisen lain muuttamisen seurauksena liitteessä mainittu paikallishallinnon perusyksikkö korvataan toisella, jolla on tämän artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu toimivalta, tai jos tällaisen muutoksen seurauksena paikallishallinnon perusyksikkö lakkautetaan tai uusi luodaan.

Kolmen kuukauden kuluessa tällaisen ilmoituksen vastaanottamisesta, saatuaan myös jäsenvaltion vakuutuksen siitä, että tästä direktiivistä johtuviin oikeuksiin ei tule muutoksia, komissio mukauttaa liitteen tehden siihen aiheettävät muutokset, poistot ja lisäykset. Näin tarkistettu liite julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

3 artikla

Jokaisella, joka määräpäivänä

- a) on unionin kansalainen perustamissopimuksen 8 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti
- ja joka
- b) olematta asuinvaltion kansalainen täyttää muuten asuinvaltion lainsäädännössä säädetyt tämän valtion kansalaisten äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta koskevat edellytykset,

on äänioikeus ja vaalikelpoisuus tämän jäsenvaltion kunnallisvaaleissa tämän direktiivin säännösten mukaisesti.

4 artikla

1 Jos asuinvaltion kansalaisten on, jotta he voisivat äänestää tai asettua ehdokkaiksi, oltava asunut valtakunnan alueella tietyn vähimmäisajan, tätä edellytystä pidetään täytettynä 3 artiklassa tarkoitettujen äänioikeutettujen ja vaalikelpoisten henkilöiden osalta, kun he ovat asuneet vastaavan ajan muissa jäsenvaltioissa.

2 Jos asuinvaltion lainsäädännön mukaan sen omat kansalaiset voivat äänestää tai olla ehdokkaina ainoastaan siinä paikallishallinnon perusyksikössä, jossa heidän pääasiallinen asuinpaikkansa sijaitsee, tätä edellytetään myös 3 artiklassa tarkoitetuilta äänioikeutetuilta tai vaalikelpoisilta henkilöiltä.

3 Edellä oleva 1 kohta ei vaikuta jäsenvaltioissa voimassa oleviin säännöksiin, joiden mukaan äänioikeutetun tai vaalikelpoisen henkilön oikeus käyttää äänioikeuttaan ja asettua ehdokkaaksi määrätyssä paikallishallinnon perus-

yksikössä edellyttää asumista tietyn vähimmäisajan tämän perusyksikön alueella.

Edellä oleva 1 kohta ei myöskään vaikuta tämän direktiivin hyväksymispäivänä voimassa oleviin kansallisiin säännöksiin, joiden mukaan äänioikeutetun tai vaalikelpoisen henkilön oikeus käyttää äänioikeuttaan ja toteuttaa vaalikelpoisuutensa edellyttää asumista tietyn vähimmäisajan sillä jäsenvaltion hallintoalueella, johon paikallishallinnon perusyksikkö kuuluu.

5 artikla

1 Asuinvaltio voi säätää, että unionin kansalainen, joka kotivaltiossaan on häntä koskevalla siviilioikeudellisella tai rikosoikeudellisella päätöksellä tai tuomiolla menettänyt kunnallisen vaalikelpoisuuden, ei ole sen alueella toimittavissa kunnallisvaaleissa vaalikelpoinen.

2 Asuinvaltio voi evätä sellaisen unionin kansalaisen ehdokkuuden kunnallisvaaleissa, joka ei voi esittää 9 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua vakuutusta tai 9 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua todistusta.

3 Jäsenvaltiot voivat säätää, että ainoastaan niiden omia kansalaisia voidaan valita paikallishallinnon perusyksikön toimeenpanevan elimen puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi tai jäseneksi, jos nämä henkilöt valitaan hoitamaan kyseisiä tehtäviä koko toimikauden ajaksi.

Jäsenvaltiot voivat lisäksi säätää, että paikallishallinnon perusyksikön toimeenpanevan elimen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan tai jäsenen tehtävien tilapäinen tai väliaikainen hoitaminen voidaan varata ainoastaan valtion omille kansalaisille.

Säännösten, jotka jäsenvaltiot voivat antaa taatakseen, että ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen tehtävien ja toisessa alakohdassa tarkoitettujen tilapäisten tai väliaikaisten valtuuksien hoitaminen varataan ainoastaan niiden omille kansalaisille, on oltava perustamissopimuksen ja yleisten oikeusperiaatteiden mukaisia ja niiden on oltava tarkoituksenmukaisia, tarpeellisia ja oikeassa suhteessa tavoitteisiin nähden.

4 Jäsenvaltiot voivat lisäksi säätää, että edustuselimen jäseneksi valitut unionin kansalaiset eivät voi osallistua kansanedustuslaitoksen valitsijamiesten nimeämiseen tai sen jäsenten valitsemiseen.

6 artikla

1 Edellä 3 artiklassa tarkoitettuihin vaalikelpoisiin henkilöihin sovelletaan samoja tehtävien yhteensopimattomuutta koskevia säännöksiä kuin asuinvaltion lainsäädännön mukaan sovelletaan valtion omiin kansalaisiin.

2 Jäsenvaltiot voivat säätää, että vaaleilla täytettävä kunnallinen luottamustoimi asuinvaltiossa on yhteensopimaton myös muissa jäsenvaltioissa hoidettavana olevien sellaisten tehtävien kanssa, jotka tulkittaisiin yhteensopimattomiksi asuinvaltiossa.

II LUKU

Äänioikeuden käyttäminen ja vaalikelpoisuuden toteuttaminen

7 artikla

1 Edellä 3 artiklassa tarkoitettu äänioikeutettu henkilö käyttää äänioikeuttaan asuinvaltiossa, jos hän on ilmaissut halukkuutensa siihen.

2 Jos äänestäminen on asuinvaltiossa pakollista, tämä velvoite koskee myös 3 artiklassa tarkoitettuja äänioikeutettuja henkilöitä, jotka on merkitty vaaliluetteloon.

3 Jäsenvaltioissa, joissa äänestäminen ei ole pakollista, voidaan säätää 3 artiklassa tarkoitettujen äänioikeutettujen henkilöiden merkitsemisestä vaaliluetteloon viran puolesta.

8 artikla

1 Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta 3 artiklassa tarkoitettu äänioikeutettu henkilö voidaan merkitä vaaliluetteloon hyvissä ajoin ennen äänestystä.

2 Tullakseen merkityksi vaaliluetteloon 3 artiklassa tarkoitettun äänioikeutetun henkilön on esitettävä samat asiakirjat kuin äänioikeutetun henkilön, jolla on kyseisen valtion kansalaisuus.

Asuinvaltio voi lisäksi vaatia, että 3 artiklassa tarkoitettun äänioikeutetun henkilön on esitettävä voimassa oleva henkilöllisyystodistus sekä määrämuotoinen vakuutus, josta käy ilmi hänen kansalaisuutensa ja hänen osoitteensa asuinvaltiossa.

3 Edellä 3 artiklassa tarkoitettu vaaliluetteloon merkitty äänioikeutettu henkilö pysyy siihen merkittynä samoin edellytyksin kuin äänioikeutettu henkilö, jolla on kyseisen valtion kansalaisuus, kunnes hänet poistetaan luettelosta viran puolesta sen vuoksi, että hän ei enää täytä äänioikeuden edellytyksiä.

Äänioikeutetut henkilöt, jotka on omasta pyynnöstä merkitty vaaliluetteloon, voidaan myös poistaa luettelosta heidän omasta pyynnöstään.

Äänioikeutetun henkilön muuttaessa asuinpaikkansa toiseen saman jäsenvaltion paikallishallinnon perusyksikköön hänet merkitään tämän perusyksikön vaaliluetteloon samoin edellytyksin kuin äänioikeutettu henkilö, jolla on kyseisen valtion kansalaisuus.

9 artikla

1 Ehdokaslistan julkaisemista koskevan hakemuksen jättämisen yhteydessä kunkin 3 artiklassa tarkoitettun vaalikelpoisen henkilön on esitettävä samat asiakirjat kuin ehdokkaan, jolla on kyseisen valtion kansalaisuus. Asuinvaltio voi vaatia, että hän esittää määrämuotoisen

vakuutuksen, josta käy ilmi hänen kansallisuutensa ja osoitteensa asuinvaltiossa.

2 Asuinvaltio voi lisäksi vaatia, että 3 artiklassa tarkoitettun vaalikelpoisen henkilön on:

- a) selvästi ilmoitettava 1 kohdassa tarkoitettussa määrämuotoisessa vakuutuksessa, jonka hän antaa ehdokaslistan julkaisemista koskevaa hakemusta jättäessään, että hän ei ole kotivaltiossaan menettänyt vaalikelpoisuuttaan;
- b) esitettävä, jos on syytä epäillä a alakohdassa tarkoitettua vakuutusta tai jos jäsenvaltion lainsäädäntö sitä edellyttää, ennen äänestystä tai sen jälkeen, kotivaltion toimivaltaisten hallintoviranomaisten antama todistus siitä, että hän ei ole menettänyt vaalikelpoisuuttaan tässä valtiossa tai että viranomaisilla ei ole tietoa tämän oikeuden menettämisestä;
- c) esitettävä voimassa oleva henkilöllisyystodistus;
- d) selvästi ilmoitettava 1 kohdassa tarkoitettussa määrämuotoisessa vakuutuksessaan, että hän ei hoida 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja yhteensopimattomia tehtäviä; ja
- e) ilmoitettava tarvittaessa viimeinen osoitteensa kotivaltiossa.

10 artikla

1 Asuinvaltion on kohtuullisen ajan kuluessa ilmoitettava asianomaiselle henkilölle, mihin ratkaisuun hänen vaaliluetteloon merkitsemistä tai ehdokkaaksi asetumista koskevan hakemuksensa osalta on päädytty.

2 Jos asianomaista henkilöä ei ole merkitty vaaliluetteloon tai jos hänen vaaliluetteloon merkitsemistä koskevaa hakemustaan ei ole hyväksytty taikka jos hänen ehdokkuutensa on hylätty, hänellä on oltava samat mahdollisuudet hakea muutosta kuin äänioikeutetuilla ja vaalikelpoisilla henkilöillä, joilla on valtion kansalaisuus, on vastaavissa tapauksissa asuinvaltion lainsäädännön mukaisesti.

11 artikla

Jäsenvaltion on ilmoitettava hyvissä ajoin ja asianmukaisella tavalla 3 artiklassa tarkoitetuille äänioikeutetuille ja vaalikelpoisille henkilöille äänioikeuden käyttämistä ja vaalikelpoisuuden toteuttamista kyseisessä valtiossa koskevat edellytykset ja yksityiskohtaiset säännöt.

III LUKU

Poikkeus- ja siirtymäsäännökset

12 artikla

1 Jos 1 päivänä tammikuuta 1996 jossakin jäsenvaltiossa niiden unionin äänestysikäisten kansalaisten osuus, jotka

asuvat tässä jäsenvaltiossa mutta eivät ole sen kansalaisia, on suurempi kuin 20 prosenttia kaikista maassa asuvista äänestysikäisistä unionin kansalaisista, tämä jäsenvaltio voi tästä direktiivistä poiketen:

- a) rajata äänioikeuden niille 3 artiklassa tarkoitetuille äänioikeutetuille henkilöille, jotka ovat asuneet jäsenvaltiossa määrätyn vähimmäisajan, joka voi olla enintään kunnallisen edustajiston toimikauden pituinen,
- b) rajata vaalikelpoisuuden niille 3 artiklassa tarkoitetuille vaalikelpoisille henkilöille, jotka ovat asuneet jäsenvaltiossa määrätyn vähimmäisajan, joka voi olla enintään mainitun edustajiston kahden toimikauden pituinen,

ja

- c) toteuttaa aiheelliset toimenpiteet ehdokaslistojen laatimiseksi erityisesti niiden unionin kansalaisten sopeuttamisen helpottamiseksi, jotka ovat toisen jäsenvaltion kansalaisia.

2 Belgian kuningaskunta voi tästä direktiivistä poiketen soveltaa 1 kohdan a alakohdan säännöksiä rajoitettuun määrään kuntia, joiden luettelo sen on toimitettava tiedoksi vähintään vuotta ennen niitä kunnallisia vaaleja, joissa poikkeusta aiotaan käyttää hyväksi.

3 Jos 1 päivänä tammikuuta 1996 jonkin jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään, että toisen jäsenvaltion kyseisessä jäsenvaltiossa asuvilla kansalaisilla on äänioikeus maan kansanedustuslaitoksen vaaleissa ja että heidät voidaan tätä tarkoitusta varten merkitä vaaliluetteloihin täsmälleen samoin edellytyksin kuin äänioikeutetut henkilöt, joilla on valtion kansalaisuus, ensiksi mainittu jäsenvaltio voi tästä direktiivistä poiketen olla soveltamatta 6 -11 artiklaa näihin kansalaisiin.

4 Komissio esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 31 päivään joulukuuta 1998 mennessä ja sen jälkeen joka kuudes vuosi kertomuksen, jossa se tarkistaa, onko asianomaisille jäsenvaltioille perustamissopimuksen 8 b artiklan 1 kohdan mukaisesti myönnetty poikkeus yhä aiheellinen ja ehdottaa tarvittaessa asianmukaisia mukautuksia. Jäsenvaltioiden, jotka soveltavat poikkeussäännöksiä 1 ja 2 kohdan mukaisesti, on toimitettava komissiolle kaikki tarvittavat taustatiedot.

IV LUKU

Loppusäännökset

13 artikla

Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta, liittäen mukaan tiedot direktiivin voimaantulon jälkeen äänestäjäkunnassa tapahtuneista muutoksista, vuoden kuluessa siitä, kun kaikissa jäsenvaltioissa on toimitettu edellä olevien säännösten perusteella järjestetyt kunnallisvaalit, ja ehdottaa tarvittaessa asianmukaisia mukautuksia.

14 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 1 päivään tammikuuta 1996 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus niitä virallisesti julkaistaessa. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

15 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

16 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1994.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. KINKEL

LIITE

Tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa 'paikallishallinnon perusyksiköllä' tarkoitetaan seuraavia:

Tanskassa

amtskommune, Københavns kommune, Frederiksberg kommune, primærkommune,

Belgiassa

commune/gemeente/Gemeinde,

Saksassa

kreisfreie Stadt bzw. Stadtkreis; Kreis;

Gemeinde, Bezirk in der Freien und Hansestadt Hamburg und im Land Berlin;

Stadtgemeinde Bremen in der Freien Hansestadt Bremen,

Stadt-, Gemeinde-, oder Ortsbezirke bzw. Ortschaften,

Kreikassa

κοινότης;

δήμος;

Espanjassa

municipio,

entidad de ámbito territorial inferior al municipal,

Ranskassa

commune,

arrondissement dans les villes déterminées par la législation interne, section de commune,

Irlannissa

country, county borough

borough, urban district, town,

Italiassa

comune,

circoscrizione,

Luxenburgissa

commune,

Alankomaissa

gemeente,

deelgemeente

Portugalissa

município,

freguesia,

Yhdistyneessä kuningaskunnassa

counties in England; counties, county boroughs and communities in Wales; regions and Islands in Scotland; districts in England, Scotland and Northern Ireland; London boroughs; parishes in England; the City of London in relation to ward elections for common councilmen.

Pöytäkirjassa esitetty Saksan valtuuskunnan julistus 2 artiklan 1 kohdan b alakohdasta

Saksan liittotasavalta lähtee siitä, että 2 artiklan 1 kohdan b alakohtaan sisältyvä paikallishallinnon perusyksikön toimeenpanevan elimen puheenjohtajan ja jäsenten valitsemista koskeva määritelmä voidaan ulottaa koskemaan myös äänestyksellä tapahtuvaa erottamista ("Abwahl").

Saksan liittotasavalta huomauttaa, että Saksan perustuslain mukaisesti kunnallisvaaleihin sovellettavia sääntöjä sovelletaan soveltuvin osin kunnallisiin edustajistoihin näiden toimiessa valitun edustuselimen sijasta.

Pöytäkirjassa esitetty neuvoston ja komission julistus 3 artiklasta

Direktiivin 3 artikla ei estä jäsenvaltiota varmistumasta ketään syrjimättä siitä, että 3 artiklassa tarkoitettu äänioikeutettu henkilö ei ole menettänyt äänioikeuttaan muussa jäsenvaltiossa kuin asuinvaltiossaan, jos samaa edellytetään myös sen omien kansalaisten osalta.

Pöytäkirjassa esitetty Luxemburgin valtuuskunnan julistus neuvoston ja komission 3 artiklasta antamasta julistuksesta

Luxemburgin viranomaiset katsovat, että ilmaisu "varmistua" vastaa vakuutusta, jonka 3 artiklassa tarkoitettu äänioikeutettu henkilö antaa kunniansa kautta vaaliluetteloon merkitsemisen yhteydessä.

Pöytäkirjassa esitetty neuvoston ja komission julistus 5 artiklan 3 kohdan kolmannesta alakohdasta

Direktiivin 5 artiklan 3 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitetuilla toimenpiteillä ei voida rajoittaa muiden jäsenvaltioiden kansalaisten mahdollisuutta tulla valituksi enempää kuin on tarpeen 5 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa lueteltujen tavoitteiden toteutumiseksi.

Pöytäkirjassa esitetty Ranskan valtuuskunnan julistus 5 artiklan 4 kohdasta

Direktiivin 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettulla mahdollisuudella evätä sellaisilta unionin kansalaisilta, jotka ovat muun jäsenvaltion kansalaisia, oikeus olla valitsemassa tai tulla valituksi Ranskan senaatin valitsijakuntaan ei missään tapauksessa pyritä asettamaan kyseenalaiseksi kunnallista äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta sellaisena kuin se taataan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 8 b artiklan 1 kohdassa.

Pöytäkirjassa esitetty neuvoston julistus Belgian valtuuskunnan 12 artiklan 2 kohdasta antamasta julistuksesta

Neuvosto kiinnittää huomiota seuraavaan Belgian valtuuskunnan julistukseen:

“Pöytäkirjassa esitetty Belgian valtuuskunnan julistus 12 artiklan 2 kohdasta

Belgia julistaa, että jos se käyttää hyväkseen 12 artiklan 2 kohdassa säädettyä poikkeusta, sitä sovelletaan ainoastaan tietyissä kunnissa, joissa 3 artiklassa tarkoitettujen äänioikeutettujen henkilöiden lukumäärä on suurempi kuin 20 prosenttia koko äänestäjäkunnasta ja joissa tämänkaltaisen harvinainen poikkeus on Belgian liittohallituksen mielestä perusteltavissa erityisellä tilanteella.”

Pöytäkirjassa esitetty neuvoston julistus komission 13 artiklasta antamasta julistuksesta

Neuvosto ottaa huomioon seuraavan komission julistuksen:

“Pöytäkirjassa esitetty komission julistus 13 artiklasta

Komissio julistaa, että se kiinnittää erityistä huomiota direktiivin voimaantulon jälkeen äänestäjäkunnassa tapahtuviin muutoksiin, joista mahdollisesti voi aiheutua erityisiä ongelmia eräille jäsenvaltioille.”

Pöytäkirjassa esitetty Kreikan valtuuskunnan julistus 13 artiklasta

Maantieteellisen sijaintinsa vuoksi Kreikka pitää erityisen tärkeänä kertomusta, jonka komissio laatii 13 artiklan mukaisesti.

Se olettaa, että komissio arvioi jäsenvaltioiden äänestäjäkunnassa tapahtuvat muutokset huomioon ottaen ne erityisongelmat, joita valtiot saattavat kohdata direktiivin voimaantulon jälkeen.

Pöytäkirjassa esitetty Espanjan valtuuskunnan julistus Gibraltarista

Espanjan kuningaskunta julistaa, että jos Yhdistynyt kuningaskunta päättää niiden unionin kansalaisten kunnallista äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotka asuvat jäsenvaltiossa, jonka kansalaisia he eivät ole, 19 päivänä joulukuuta 1994 annetun neuvoston direktiivin 94/80/EY mukaisesti ulottaa direktiivin soveltamisalan koskemaan Gibraltarista, tämä soveltaminen ei rajoita Espanjan asennetta Gibraltarin suhteen.